

[Rahbek.]

være ønskeligt at faa gennemført. Efter en Gennemlæsning af Udvalgsbetænkningen er det mit Hovedindtryk, at Institutionen som Helhed har virket tilfredsstillende. Selv om der er enkelte Ting, man kunde ønske ændret, er det ikke noget, der angaar selve det principielle. Udvalgets Flertal, der bestaar af Veterinærer og Landbrugsrepræsentanter, siger da ogsaa, at Fejlene maa kunne afhjælpes ved passende, mindre gennemgribende Foranstaltninger. Udvalget gør derefter Rede for, hvordan det mener, at Fejlene ved den nugældende Ordning bedst kan rettes, og slutter med at samle det hele i et Udkast til Lov om Voldgift i Tvistigheder angaaende Handel med Husdyr.

Om dette Udkast gælder det, at det i nogen Maade er et Kompromis mellem to modstridende Anskuelser. Den ene, som altsaa repræsenteres af Landbrugere og Veterinærer, gaar ud paa, at Voldgiftsretten som hidtil skal bestaa af Folk, der har, som man udtrykker det, praktisk Kendskab til Handel med Husdyr, hvilket altsaa vil sige Landmænd; først hvis Voldgiftsretten skal afsige Kendelse i Sagen, kommer Juristen med. Den anden Anskuelse, som jeg forstod deles af det ærede 11te Medlem for 2den Kreds (A. P. Hansen), og som i Udvalget repræsenteredes af Juristerne, Formanden og Dommer Anker, gaar ud paa, at principielt skal Tvistigheder ved Husdyrhandel henvises til de almindelige Retter under Medvirken af sagkyndige Meddomsmænd — altsaa til saakaldte Husdyrretter. Det er disse to modstridende Anskuelser, man har villet forlige i det af Udvalget udarbejdede Lovforslag, hvorefter Voldgiftsinstitutionen opretholdes og Forligsmæglingen som hidtil skal foregaa under Ledelse af den sagkyndige Formand, altsaa Landmanden; kun hvis Mæglingen ikke fører til Forlig, er det, det nye kommer til, saa tiltræder Dommeren, naar der skal afsiges Kendelse. Herom er hele Udvalget enigt, og jeg kan for mit Vedkommende anerkende Begrundelsen derfor. Det er jo den, at der, ved at man faar Dommeren med, vil blive større Ensartethed i Afgørelserne i de enkelte Retter.

Men hermed ophører Enigheden, idet hele Udvalget med Undtagelse af eet Medlem holder paa, at den sagkyndige, altsaa Landmanden, vedblivende skal være Formand for Voldgiftsretten, saa at Dommeren kun, naar der foretages Vidneafhøring og i øvrigt i det Omfang, Voldgiftsretten finder Anledning til det, overtager Hvervet som Forhandlingsleder. Udvalgets Mindretal, Dommer Anker, stiller derimod Forslag om,

at naar Dommeren tiltræder Voldgiftsretten, overtager han straks Ledelsen af denne, og desværre — desværre, siger jeg i alt Fald ud fra mit Synspunkt — har den højtærede Justitsminister paa dette Punkt sluttet sig til Mindretallet og stillet Forslag i Overensstemmelse med Dommer Ankers rent juridiske Opfattelse af Spørgsmaalet. At Flertallet i dette Tilfælde repræsenterer det direkte interesserede Landbrug, maa dog, forekommer det mig, veje tungt til Fordel for dets Standpunkt, og jeg kan tilføje, at for os er det ikke blot et Prestigespørgsmaal, skønt der ogsaa kan tillægges dette en vis Betydning. Vi mener, at stort set har Landmændene vist gennem 30 Aar, at de kan lede denne Institution; som jeg allerede har nævnt, synes jeg, at alle de Oplysninger, der foreligger, gaar ud paa, at stort set har de kunnet opfylde deres Mission paa dette Omraade. Men vi frygter tillige, at hvis det fastholdes, at Dommeren skal føre Forsædet, vil dette føre til, at Institutionen mister sit Særpræg og i Offentligheden bliver betragtet som en almindelig Ret, hvor man anvender den almindelige Retspraksis. Følgen deraf bliver sikkert, at de Landmænd, som skal have en Sag for Voldgiftsretten, vil føle sig usikre ved selv at tale deres Sag og derfor henvende sig til en Sagfører om Bistand. At det ikke vil gøre Sagen billigere, tror jeg i alt Fald der kan blive almindelig Enighed om. Jeg er heller ikke ganske sikker paa, at Forligsmulighederne bliver større under Medvirkning af Sagførere. Resultatet vil efter min Mening, idet man maa regne med Muligheden af, at Forlig ikke opnaas, og at Sagen altsaa skal for Retten, hvor Dommeren er Formand, blive dette, at Parterne straks ved Forligsprøven møder med Sagfører; og man undskyldte mig: jeg tror ikke, at det vil virke fremmende paa Forligsinstitutionens Forligsbestræbelser.

Vi beklager derfor, at den højtærede Minister i denne Sag har fulgt Juristerne og er gaaet imod Landbrugets Ønsker. Jeg haaber imidlertid, vi kan faa Lejlighed til at forhandle om Sagen i et Udvalg og der bl. a. faa undersøgt, hvordan Landbrugets Organisationer stiller sig til denne Ændring. Landboforeningernes Stilling kender vi, de har udtalt sig, men hvad siger Husmandsforeningerne? Jeg finder, at det dog vilde være rimeligt ogsaa at faa undersøgt, hvordan de stiller sig i denne Sag. Og skulde det saa vise sig, at de, der har foranlediget, at Loven er taget op til Revision, er imod den Affattelse, som Lovforslaget har faaet, kan jeg dog vanskeligt